

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' יתרו ט"ז בשבט תשפ"ה

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס' 753

פנינים יקרים

וישמע יתרו וגו' את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא את ישראל ממצרים (יה, א) פרש"י וישמע יתרו מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק! השאלה ידועה הלא הפסוק אומר ששמע שה' הוציאם ממצרים ומדוע נקט רש"י שני נסים אלה, ונראה לפרש ששאלת רש"י היא איזה שמועה הביאה את יתרו לבא, הלא יכול להשאיר במקומו ולעבוד את ה', על זה תירץ ששמע שני דברים סותרים, מצד אחד שמע שה' עשה נסים גדולים בקריעת ים סוף שבגללם כל העמים חיל ורעדה אחזתם מישראל, ומצד שני שמע שעמלק לא פחד לבא ולהלחם בהם ולצננם מאמונתם, מזה למד יתרו ששמיעת נסים בלבד אינה מספקת לבא לידי אמונה בה' אלא יש להדבק בצדיקי הדור כדי להיות בטוח שהאמונה בה' תשתרש בלב ולא יפוג ממנו לעולם. (עטרת צבי מזידיטשוב)

וישמע יתרו וכו' (יה, א) תחילה חשב יתרו שאחרי שעבד כל הע"ז שבעולם אין לו תקוה כי לא תועיל לו תשובה אבל כששמע קריעת ים סוף ששם קמרג שרו של ים הללו עובדי ע"ז ובכל זאת הועילה להם תשובה ונקרע להם הים כמו שנאמר ופרעה הקריב (יה, י) ודרשו חז"ל שהקריב את ישראל לתשובה, אז בא להתגייר ולקבל עול תורה על אף שעבד כל הע"ז שבעולם, וזה שכתב רש"י מה שמועה שמע ולא התייאש מלבא קריעת ים סוף וכו'.

וישמע יתרו וכו' (יה, א) פרש"י מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, יש להבין מדוע נקט רש"י שני נסים אלו, ונראה לפרש דהנה בעת קריעת ים סוף זכו ישראל למדרגה עליונה של השראת השכינה, אלא שאח"כ נפלו ממדרגתם עד שבאו לידי ספקות באמונה מפני שרפו ידיהם מן התורה וגם מלחמת עמלק החזירם למוטב. (עטרת יהושע)

ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם (יה, י) איתא במסכת סנהדרין צד גנאי היה לישראל שלא אמרו ברוך עד שבא יתרו ואמר ברוך, וצ"ב דהרי אמרו שירה, האם מדובר על לשון התורה ברוך? התירוץ הוא שיש לחלק בין השבחים שנעשה ביציאת מצרים וקריעת ים סוף, אבל לא אמרו שירה על הרעה שנעשה בשעבוד מצרים וכו', וזהו שאמרו רז"ל גנאי היה לישראל שלא אמרו ברוך גם על הרעה שנשתחררו עד שבא יתרו ואמר עליו ברוך וד"ל. (טוב הפנינים)

והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון (יה, ב) דוד המלך ע"ה אמר (תהלים קיט, יד) בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון שכבר בשעת ההכנה לקיום המצוה כבר היה לו שישון ושמחה כי ההכנה למצוה היתה בדעה נכונה ובגדלות המוחין כמו בשעת עשיית המצוה בפועל, וזהו והודעת להם את הדרך ילכו בה כיצד תהיה הליכתם לעשות המצוה שתהיה בהתלהבות ובדעת התכונה כמו בשעת עשיית המצוה בפועל. (תפארת שלמה)

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע (יה, כא) בא וראה כמה הוא כח וגודל מעלות המדות שלא נשתבחו הצדיקים והנביאים אלא בתואר המדות כגון נח האבות וכו' נשתבחו בתואר צדיק תמים עניו, ללמדנו שאין החכמה העיקר אלא יושר המדות כמו שאין העץ העיקר אלא הפרי. (רבנו בחיי)

ביום הזה באו מדבר סיני, ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני (יה, א) כפלות הלשון באה ללמדנו שמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כי בכח התשובה זוכים לעמוד במקום יותר חשוב מצדיקים שלא חטאו כלל, וזהו הכפלות לשני עמדות של צדיקים. (אמרי שפר)

אגרות קודש ממורנו ורבנו זיע"א

העבודה שלך, וכל מה שאתה משקיע כוחות - זה רק מהאמא.

זה לא דבר קל, בגלל שאדם אינו רוצה לבטל את עצמו, שאינו יותר מאשר ילד קטן על ברכי אמו. הוא לא מסוגל לחשוב שהוא שמייצר כאלה חידושים יפים שהעולם כ"כ מתרשם מהם, אין לו בזה שום דבר, והוא רק כמו ילד קטן שאין לו כל חלק בעבודה של אמו עבורו. ההבדל הוא רק שלאדם יש בחירה, והוא יכול להשלות את עצמו שהוא עושה והרבש"ע עוזר. אולם עליו לדעת שזה שהוא עושה זה רק רחמים, כי לאמיתו של דבר הכל נעשה ע"י מציאות ה', והוא רוצה שהאדם יעבוד אותו כמו הבהמה שעובדת את האיכר, אשר היא אינה חשובה בעיני עצמה, בסך הכל היא לא יותר מאשר בהמה. ככה רוצים מאתנו שבעבודה שלנו נשתדל תמיד להיות בסכנה, שאיננו יותר מאשר תינוק, והאמא נותנת את השכל והכוחות, והיא דורשת מאתנו שלא נשלה את עצמנו שאלו כוחות שלנו. וכאשר נזכה לראות שהכל הוא רק רחמים, נגיע לשלימות עם שופרו של משיח.

אני מקוה שהנך ממשיך לומר תהלים כמו שביקשתיך, והעיקר - תתחזק, כי הכל הוא "כצל עובר". ומה שקשה - צריך להלחם, ולבקש מהאבא: היות שאתה נתת לי את הנסיון אנא עזור לי שלא אשבר, ונזכה לאורו של משיח. ידידך המחכה לתשובתך ומצפה לשמוע ממך בשורות טובות.

לכבוד... ד' טבת תשל"ב
את מכתבך אודות כל התקופה שעברה עליך קבלתי, עברת תקופה קשה ומרה, שהתחילה כאשר עזבת את ארץ ישראל, יחד עם זה שגנבו ממך את הכסף ונשארת ללא כלום, כמו שיצאת מרחם אמך.

אני מתאר לעצמי את הצער הגדול באותם רגעים אשר לא ניתן להעלותו על הכתב, אולם אני מקוה שהדיבורים שדברנו בירושלים, הדרך של אמונה כמו שדוד המלך אומר "דרך אמונה בחרתי" - נתנו לך חיזוק באותו רגע, וגם מחזקים אותך אח"כ בחיים שלא תאבד את התקוה שיגיע הרגע שהקב"ה יהפוך לך את כל האבידות שלך בין בגוף בין בנפש, בזכות האמונה החזקה, והזיווג שלך יגיע כמה שיותר מהר, ותחיה חיי שלווה.

עליך להבין שהרבש"ע הוליד אותך בנסיונות קשים כאלה, לא בגלל שהוא רצה למרר לך את החיים, אלא רק כדי שתוכל לקבל את האור הגדול שלו שעומד ומחכה עליך. וזה תלוי רק באמונה שלך, היות שאורות גדולים כאלו אי אפשר לקבל רק אחרי שעוברים כאלו נסיונות קשים.

אני מקוה שהרבש"ע יעצור כבר את הנסיונות, והאור כבר יתחיל להאיר, ואתה תקים ותבנה בית נאמן בישראל עם הזיווג הנכון, בנין עדי עד, עם דורות כשרים בשלימות כתשוקת לבבך, ואתה תזכה להגיע אל האמונה האמיתית. דהיינו שתגיע להכרה שכל

לכבוד...

ו' מרחשון תשל"ו

כמדומני שכבר נפשגנו בלונדון וכבר דיברתי עמך, אולם עכשיו הגיע אלי מכתבך ואני רוצה לענות לך כדי שתתחזק בחזית החיים שלך, ותגיע למדרגה שהקב"ה מצפה מן האדם ונותן לו את הכח לזה, והיא: שירצה להכיר טוב טוב את עצמו, כי שמה נמצא האלוקות, ובמאבק הזה של החיים להיות בבחינה של "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך!" (תהלים קיט, עא).

אני מבין אותך טוב מאד, ואני מרגיש איתך את הכאבים שלך, את החיצוניים ואת הפנימיים, שהם בעצם רמז מן השמים שהקב"ה רוצה להיות נמצא אצלך, רק שאתה צריך לרצות להכניסו אליך.

כאשר תהיה ברורה לך המשימה שלך בעולם הזה, שהיא לערוך את המלחמה עם הטבע

לכבוד...

ה' כסלו תשל"ו

העיקר הוא שהאדם יתאמץ לדעת ממנו עצמו את האלוקות, ע"י זה שבכל הזמנים והמצבים שלו יתחזק לברר את זה, וע"י האמונה שבתוך הכל יש השגחה עליונה שנותנת לאדם את הכוחות לעבור את זה ולא להתיאש, שהרי באמצעות היסורים והכאבים החזקים הקב"ה קורא לו כדי לקרבו אליו, שזה הוא התכלית של בריאת שמים וארץ, שבעולם הזה תהיה הבחינה של אמונה, והבחינה של יראת ואהבת ה'.

ודווקא המיצר שיש לאדם עושה שיוכל לשמוע את הקריאה-של-חיבה שהקב"ה קורא לו בכל יום, ובכל מצב, ובכל מקום. בגלל שהטבע של העולם מחפש את כל הדרכים לנתק את האדם

הפרטי שלך ולהכניעו תחת הקדושה, ע"י שלא תחפש לברוח משדה-הקרב של החיים, אלא לתת בחזרה מכה לשונא הרע שרוצה לנתק אותך מיסוד החיים, ותתעקש לא להתיאש ולא להשבר, ותמשיך את הדרך מתוך הכנעה למצוא את האפסיות שלך, אז לא יוכל אף אחד לעשות לך כל רע, בגלל שאתה מקושר לבורא ב"ה כמו תינוק תחת חיק אמו.

עצתי זו לך היא פשוטה וישרה. יתכן שהיא קשה, בגלל שהטבע מתנגד מאד חזק לדרכים של עבודת ה', אבל הקב"ה נותן את הכוח לאלו שרוצים להשתמש בו למען שמו הגדול!

מעומק הלב אני שולח לך את ברכתי הלבבית, שיהיה לך חופש מהיצר הרע, ושיהיה אצלך בית של ברכה ושלוש, בית מלא ברוב נחת ואושר, ולשמוע ממך תמיד בשורות טובות.

מהקיום האמיתי שלו, ועושה לו הרבה בלבולים וטירוף הדעת, שלא יהיה לו זמן לחשוב על היעוד האמיתי שעבורו נברא.

אבל האדם בכח הבחירה שלו, ובאמצעות היסורים שלו, יכול ומוכרח להגיע לתכלית שלו - להתחבר עם הקדושה, ולהתקשר אל הקב"ה כמו תינוק עם אמו, ללא כל מחיצה ומסך המבדיל, אשר זוהי הטובה האמיתית לאדם שאין תענוג יותר גדול ממנה.

וע"י זה תתהווה הבחינה של הגאולה השלמה בעולם. ע"י ההכנעה האמיתית שלנו לפני הקב"ה - לראות את החסרונות שלנו, ולחיות עם השפלות שלנו, נזכה שהקב"ה יתגלה אלינו כימי עולם וכשנים קדמוניות.

המשך פנינים יקרים

ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני (יט, ב) כתב רש"י להקיש נסיעתם לחייתם, מה חנייתם בתשובה אף נסיעתם בתשובה, הרמ"ק תיקן תפלה על הלמוד ועל הדקדוק במעשים טובים קודם שילמד, וכן ינהג כל אדם אם קשה לו ההבנה בלמוד יתוודה ויתחרט וישוב אל ה' ויתפלל אליו יתברך שילמדנו בינה, רמז לדבר סמיכת ברכת אתה חונן לברכת השיבנו אבינו לתורתך וכו' והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. (השלה"ק)

ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני (יט, ב) כתב רש"י להקיש נסיעתם לחנייתם מה חנייתם בתשובה אף נסיעתם בתשובה, חז"ל באים להורות לנו שהתשובה צריכה להיות באותו מקום ובאותו זמן (יומא פו) והיא התשובה המעולה, הפסוק אומר כיון שחטאו ברפידים שרפו ידיהם מהתורה עשו תשובה מיד גם כן ברפידים, מקום נסיעתן וחנייתן.

ויחן שם ישראל נגד ההר (יט, ב) גדול השלום שבכל המסעות כתוב ויסעו ויחנו שהיו חונין במחלוקת ונוסעים במחלוקת כיון שבאו לפני הר סיני כתוב ויחן שם ישראל נגד ההר, אמר הקב"ה הרי השעה שאני נותן תורה לבניי שכל זמן שהם שרויים בשלום זה עם זה שכינה ביניהם וזהו שנאמר ויחן בלשון יחיד כולם שוין כאחד. (מסכת דרך ארץ זוטא)

ויחן שם ישראל נגד ההר (יט, ב) לעולם יהא אדם ערום ביראה, מענה רך ומשיב חמה ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם אפילו עם עובד כוכבים בשוק כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ויהא מקובל על הבריות, אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם אפילו עכו"ם בשוק. (ברכות יד)

ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני (יט, ב) דרשו חז"ל להקיש נסיעתם מרפידים לביאתם למדבר סיני, מה ביאתם למדבר סיני בתשובה אף נסיעתם מרפידים בתשובה, נראה על פי המבואר בספרים הקדושים שעיקר עסק התורה וקיום המצוות אינו אלא כשהם מתוך מחשבה זכה וטהורה באימה ביראה ברתת וזיע מתוך חשק וחביבות יתירה על שזוכה למלא רצון קונו ולעשות נחת רוח לפניו ולא יהיו דומות עליו כעול וכמשא ח"ו. (עמרת יהושע)

כה תאמר לבית יעקב וכו' (יט, ג) דרשו חז"ל כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים כי האשה הטובה גורמת לתורה כיון שהיא יכולה להשפיע על בנה ללכת לבית המדרש מפני שהיא מצויה בבית והיא מדברת אליו דברים רכים, כדי לקרב אותו אל לימוד התורה מנעוריו, ואז גם כשיוקין לא יסור ממנה, ומטעם זה מהראוי שהאשה תתפלל לה' בשעת הדלקת נרות שבת (שהיא מצוה המוטלת עליה) שתזכה לאור באור התורה ולבנים בעלי תורה הנקראת אור.

כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים ותגיד לבני ישראל אלו הגברים (יט, ג) דרשו חז"ל (שמו"ר כח) על הנשים בלשון רכה ועל האנשים בלשון קשה, וצריך ביאור דהלא אין אנו מוצאים בפסוק שני מיני דבורים רכים וקשים אדרבה לכולם דברים רכים והבטחות גדולות, והנראה ע"פ הידוע בשם הבעש"ט הק' אף כשאדם חוטא אין הקב"ה מענישו בדרך כעס ונקמה אלא מענישו ע"י שהוא מופיע עליו ומראה לו את גדולתו וטובו וכראות האדם את גדלות השי"ת וגדל חסדו אוהו אותו חיל ורעדה ומתנפל ומתחנן לה' שימחול ויסלח לו, ואח"כ מנשאו הקב"ה יותר, ולכן מגדלת ה' ע"כ מרגיש עצמו בצער ועגמת נפש על זה הדרך. (עמרת יהושע)

כבד את אביך ואת אמך (כ, יב) השוה הכתוב אב ואם לכבוד המקום, אמר הקב"ה מעלה אני עליכם כאלו דרתי ביניכם וכבדוני.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

